

- ◀ سرشناسه: نورمفیدی، سید مجتبی، ۱۳۴۴ -
 ◀ عنوان و نام پدیدآور: بررسی نظریه حق الطاعة / سید مجتبی نورمفیدی.
 ◀ مشخصات نشر: قم: مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام، ۱۳۹۳.
 ◀ مشخصات ظاهری: ۱۰۰ ص.
 ◀ شابک: ۳-۸۳-۵۶۹۴-۶۰۰-۹۷۸
 ◀ وضعیت فهرست نویسی: فیفا.
 ◀ موضوع: صدر، محمدباقر، ۱۹۳۱ - ۱۹۷۹م. - دیدگاه درباره فقه
 ◀ موضوع: اصول فقه شیعه - قرن ۱۴.
 ◀ موضوع: برائت (اصول فقه)
 ◀ رده بندی کنگره: ۱۳۹۳ ب ۴ / ۸ / ۸ / ۵۹ BP
 ◀ رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۳۱۲
 ◀ شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۴۶۳۸۷

انستاتس مرکز فقهی

بررسی نظریه حق الطاعة

ناشر: مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام

- مؤلف: سید مجتبی نورمفیدی ○ نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۳
 قیمت: ۶۰۰۰ تومان ○ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 چاپ: چاپ و نشر اسراء ○ صفحه آرای: مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام
 شابک: ۳-۸۳-۵۶۹۴-۶۰۰-۹۷۸

مراکز پخش

قم، میدان معلم، مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام، تلفن: ۳۷۷۴۹۴۹۴ و ۳۷۸۳۲۳۰۳
 قم شعبه ۱: خیابان آرم، جنب مدرسه کزمانی ها، تلفن: ۳۷۷۴۴۲۸۱ و ۳۷۷۴۴۲۷۱
 شعبه تهران: سه راه ضرابخانه، پاسداران، خیابان شهید کاشی ها، پلاک ۶، تلفن: ۲۲۸۴۳۹۶۵

بررسی
حق الطاعة

www.ketab.ir

استاد محقق
سید مجتبی نورمفیدی

نشر مرکز فقهی ائمه اطهار (عج)

فهرست مطالب

۹	● مقدمه
۱۱	● پیش‌گفتار
۱۳	● گفتار اول: جایگاه نظریه حق الطاعة در علم اصول
۱۷	● گفتار دوم: تنقیح محل نزاع
۲۱	● گفتار سوم: پیشینه نظریه حق الطاعة
۲۵	● گفتار چهارم: تبیین نظریه حق الطاعة
۲۵	● اقسام مولویت
۲۵	● قسم اول: مولویت ذاتی
۲۷	● قسم دوم: مولویت مجعول از جانب مولای حقیقی
۲۸	● قسم سوم: مولویت مجعول از جانب عقلاء
۲۸	● نظریه حق الطاعة
۳۱	● گفتار پنجم: دلیل نظریه حق الطاعة
۳۱	● وجه سلبی

۳۴	جهت اول: بررسی بعد تاریخی مسئله
۳۶	جهت دوم: بررسی ادله قاعده قبح عقاب بلا بیان
۴۲	وجه ایجابی
۴۳	● گفتار هشتم: موضوع حق الطاعة و قید آن
۴۳	موضوع حق الطاعة
۴۶	قید حق الطاعة
۴۷	● گفتار هفتم: قلمرو حق الطاعة
۴۷	احتمال اول
۴۸	احتمال دوم
۴۸	احتمال سوم
۴۹	فرق بین قطع و غیر قطع
۵۵	● گفتار هشتم: آثار نظریه حق الطاعة
۵۵	اثر اول
۵۸	اثر دوم
۶۱	اثر سوم
۶۳	اثر چهارم
۶۵	اثر پنجم
۶۷	● گفتار نهم: نقد و بررسی نظریه حق الطاعة
۶۹	اشکال اول
۷۴	اشکال دوم
۷۶	اشکال سوم

فهرست مطالب □ ۷

۷۷	اشکال چهارم
۸۷	اشکال پنجم
۸۸	اشکال ششم
۹۱	اشکال هفتم
۹۲	اشکال هشتم
۹۴	اشکال نهم
۹۵	اشکال دهم
۹۹	نتیجه

www.ketab.ir

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

همه تلاش های فقیهان در جهت اطاعت دقیق تر بندگان نسبت به حق تعالی است. مجاهده اصلی یک فقیه اصولی آن است که قواعد و احکامی را استنباط نماید که راه صحیح اطاعت خداوند متعال را روشن تر سازد.

در میان قواعد اصولی، یکی از قواعد مهمی که مورد تسالم کثیر و بلکه همه اصولیین بوده است، قاعده عقلی قبح عقاب بلا بیان است. بر حسب این قاعده تا مادامی که نسبت به تکلیفی از طرف شارع بیانی وارد نشود، مخالفت با آن استحقاق عقاب را به دنبال نخواهد داشت.

مرحوم شهید صدر رحمته الله با ابداع و پردازش نظریه حق الطاعة، قاعده ای حاکم بر نظریه قبح عقاب بلا بیان را بر کرسی علم اصول نشانده است. بر حسب این قاعده، احتمال تکلیف از نظر عقل موجب تنجز و قطعیت آن است و مخالفت با آن در فرض وجود واقعی آن، موجب استحقاق عقاب خواهد بود. گرچه برخی ادعا دارند که این نظریه قبل از ایشان توسط فقیه

والامقام در حوزه علمیه قم، آیه الله العظمی آقای محقق داماد رحمته الله در مباحث اصول ایشان ابراز و اظهار شده است و چه بسا از مباحث اصولی ایشان در کتاب المحاضرات بتوان آن را استفاده نمود، اما مهم بررسی و تحقیق این نظریه است. استاد محقق حوزه علمیه قم، حضرت حجة الاسلام والمسلمین آقای سید مجتبی نورمفیدی دامت برکاته این نظریه را در مباحث خارج اصول خود مورد نقد و بررسی قرار داده است. مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام که به دنبال تحقق و نشر مباحث عمیق فقهی و اصولی است، این فرصت را مغتنم شمرده و ضمن تشکر وافر از ایشان، اقدام به نشر آن نموده است. امید است که مورد استفاده و مساعده محققین قرار گیرد، ان شاء الله.

مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام

۰۹۳/۴/۲۳